

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 10 Października v. s. 1824 Roku:

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Kowno dnia 20 września.

(z *Gazety Sanktpetersburskiej Akademickiej*).

JEGO CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKI XIĄŻĘ, MICHAŁ PAWŁOWICZ, dnia 20 t. m. o godzinie 9 zrana, raczył przybyć do miasta Kowna, prosto na stacyą pocztową, gdzie był spotkany przez Gubernatora Cywilnego Wileńskiego i Policmeystra Kowieńskiego, a stojąca w paradzie straż wewnętrzna oddała wojskowe honory; po odmianie koni, w teyże godzinie, przeprawiwszy się przez *Niemen*, szczęśliwie udał się do Królestwa Polskiego traktem warszawskim.

Kowno dnia 21 września.

(z *teyże gazety*).

JEY CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKA XIĘŻNA JEYMOŚĆ, ANNA PAWŁOWNA i Małżonek JEY, JEGO KRÓLEWSKA WYSOKOŚĆ XIĄŻĘ ORANI, dnia 21 t. m. o godzinie 5 z południa, raczyli przybyć do miasta Kowna. U przeprawy na rzece *Niemnie* spotkani byli przez PP. Gubernatora Wojennego Litewskiego, *Rzyskiego Korsakowa*, Łowczego XIążęcia *Szczerbatowa*, i Gubernatora Cywilnego Wileńskiego *Horna*, oraz dalszych urzędników cywilnych. Na obwachcie straż wewnętrzna kowieńska oddała honory wojskowe. Na stacyi pocztowej JEY CESARSKA WYSOKOŚĆ i JEGO KRÓLEWSKA WYSOKOŚĆ nocleg mieć raczyli. Wieczorem miasto całe było oświecone. Nazajutrz o godzinie 8mej zrana na początku godziny 8mej Ich Wysokości wyjechali z Kowna traktem sankt-petersburskim, przeprowadzani przez XIążęcia *Szczerbatowa*, i Gubernatora Cywilnego Wileńskiego. Dla straży wewnętrzney, która na obwachcie wartę trzymała, dano nagrodę pieniężną.

Sankt-Petersburg dnia 1 października.

(z *Ruskiego Inwalida*).

JEY CESARSKA WYSOKOŚĆ, WIELKA XIĘŻNA ANNA PAWŁOWNA i NAYJAŚNIEJSZY JEY MAŁŻONEK XIążę Następca tronu niderlandzkiego, szczęśliwie odprawili podróż swą z *Bruzelli*, i przybyli do miasta *Gatczyna*, w sobotę, d. 27 z. m.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa d. 12 października

(z *Korrespondenta Warszawskiego*)

Instytut głuchoniemych, coraz ma nowe pobudki do uwielbiania Stwórcy pokorną uległością woli jego, i do uczuć wdzięcznych dla tych szanownych osób, które za narzędzia swojej dobroci litościwie przeznacza.

W dniu dziewiątym października, otrzymał dar dwudziestu tysięcy cegły, na zakład budowy lokalu.

Dobroczynność ta, w kilku minutach przez sześć osób, chrześcijańską miłością ku bliźnim przejętych, okazana; pięknym jest wzorem, dla zamorowych rodaków, którym Opatrzność z udziałem majątku, serce czule, na potrzeby niedołęztwa, pozwalając dozwoliła.

Bóg nadzieja, że ziści się przepowiednia, w końcu opisu życia *l'Abbé de l'Eppé* umieszczona: iż przy dzielney Rządu opiece, przy sero czułych sprzyjaniu, i rąk możnych darach wzniesie

się wkrótce, nieuchronnie potrzebny, stały dla instytutu przytułek.“

Jeżeli miłośnicy teatru mają sobie kiedy do wyrzucenia, że nie byli na jakiej sztuce i że przez to pozbawili się przyjemności, zajęcia swego umysłu lub serca: niebytność dzisiejsza na teatrze, byłaby nieodpuszczonym grzechem: gdyż dziś dane będzie widowisko na dochód *Wysłużonych Aktorów*. Ten kto nas czasem naucza, często duszę naszą do wyższych uczuć nastraja, lub przyjemnie rozrywa, a zawsze się przyczynia do korzystnego przepędzenia czasu w naysłachetniejszej zabawie; ten mówię, zasługuje na to, abyśmy raz w rok przynajmniej, chętnie złożyli szczerą częśćkę ofiary, mającej kiedyś zapewnić byt jego starości; gdy stargane na usługach publiczności siły, uczynią go niezdolnym do dalszych zatrudnień.

Widowisko dzisiejsze składać się będzie z wyboru scen rozmaitych, jako to: będą wyjątki z *Barbary Felińskiego*, z *Amfitryona Zabłockiego*, *Cynny* przekładu *Osińskiego* i t. d. Wykonaną także będzie pierwszy raz uwertura z opery *Freisztyt*: oraz kantata *Brodzińskiego* z muzyką *Kurpińskiego*.

TURCYA.

Od granic tureckich d. 19 września.

(z *Gazety Warszawskiej*)

Wszystkie listy ze *Smyrny* pod d. 22 i 23 sierpnia potwierdzają wiadomość o spaleniu 46ciodziałowej fregaty tureckiej, o zabranii dwóch brygów i korwety, oraz zniszczeniu 63 statków przewozowych. Wiadomości z *Nowarino* dochodzą do dnia 31 sierpnia, i wyrażają, iż morowe powietrze grassuje na flocie egipskiej, która się jeszcze około *Rhodus* znajduje.

Gazeta florencka z dnia 23 września pisze: „Listy z *Korsfu* pod d. 5 b. m. podają stratę floty tureckiej przez statki palne greckie daleko większą, aniżeli z początku doniesiono; lecz i greocy utracili 3 okręty ipsaryyskie, a sławny *Canaris*, który w przeszloroczney kampanii spalił okręt kapitana baszy, poprzednika teraźniejszego i jego samego, miał teraz wylecieć na powietrze razem z okrętem tureckim. Derwisz basza, trzykrotnie w miesiącu lipcu przez greków porażony, chciał znowu wtargnąć do *Liwadyi*, lecz także został pobity pod *Gaurio*.

Listy z *Bukarestu* donoszą, iż w *Stambule* zaszyły wielkie odmiany ministrów tureckich. Gdy stronnicwo janczarów wzięło przewagę, Wielki Wezyr *Ghalib* basza miał zostać złożony z urzędu, a następcą jego mianowany basza *Sylistryi*.

— Dnia 20 —

Po przywróceniu spokoyności w *Peloponezie* Rząd grecki wezwał XIążęcia *Maurocordato*, aby się udał do *Napoli di Romania* dla objęcia znowu urzędu ministra sekretarza stanu, który złożył od czasu wybuchnienia ostatnich rozruchów. Wy-mówił się jednak, i chce piastować swój urząd jeneralnego dyrektora zachodniej Grecyi.

Grecy zajmują *Ateny*, lecz turcy rabują i niszczą tameczną okolicę; obozują pod górą *Hymettus*. Cytadella ma być na trzy lata opatrzona we wszystkie potrzeby; przy odzyskaniu jej,

greccy odkryli dawną studnię, której woda ma być niewyczerpaną.

Paryżki *Dziennik Rozpraw* umieścił list prywatny z Korfu pod d. 2 września, donoszący, iż flota grecka pod Samos zniszczyła całą potęgę morską turecką, i okręt kapitana baszy wysadziła na powietrze. W tymże czasie, mieszkańcy wyspy Samos uderzyli na hordę barbarzyńców, którzy niedaleko *Micale* wsiadli na statki i chcieli wysieść na brzeg wyspy. Wycięto wszystkich Turków.

— Dnia 18 —

(z *Korrespondenta Warszawskiego*.)

Wyspa Samos, która dziś jest zagrożona przez flotę turecką, jest największą wyspą Archipelagu. Ma 35 mil obwodu (Ipsara tylko mil 3). Przed wybuchnieniem zaburzeń, miała 60,000 mieszkańców; lecz ludność jej znacznie powiększoną została przez Greków zbiegłych z Azji mniejszej. Samoci stali się bardzo bitnemi, czyniąc częste napady na brzegi azjatyckie; może ich 16,000 stanąć pod broń. Położenie górzyste sprzyja także sposobowi wojowania Greków.

Rząd grecki użył wszelkich środków do zabezpieczenia Morei, przeciwko wylądowaniu floty egipskiej. Złożono już pięć obozów na miejscach najkorzystniejszych, a to dla tego, aby jak najszybciej uderzyć na punkt, w którymby flota egipska, wylądować chciała. Liczba wojsk tureckich na flocie tureckiej, rozmaicie jest podawana. Według niektórych wiadomości, ma być 18,000 ludzi, inni utrzymują, że nie ma więcej tej floty, jak 7 do 8,000.

FRANCYA.

Paryż, dnia 28 września.

(z *Gazety Warszawskiej*.)

Kościół N. Panny Maryi, gdzie się wczora Msza ś. w obecności Monarchy odprawiała, był bardzo wspaniale ozdobiony. Przed wielkimi drzwiami zrobiono przysionek, utrzymywany na 8 kolumnach z arkadami, w których przeplatane były róże i herby francuskie; na sklepieniu były rzucane lilije, a w środku figura, wyobrażająca *Chwałę* i *Duch* ś. w promieniach. Cały mur kościoła obito pięknymi kobiercami. Cztery wysokie kolumny, przystrojono znakami zwyciężkiemi i chorągiewkami, na których przywiązano cyfrę Monarchy z koroną. Stoły i krzesła pokryto bogatemi materjami, a w środku przed wielkim ołtarzem wystawiono tron Królewski pod pięknym baldachinem. Na ołtarzu wspaniale przystrojonym stał Krzyż srebrny, otoczony pozłacanemi lichtarzami. Posadzkę w kościele i na galerjach pokryto kosztownymi kobiercami. Za ołtarzem grała orkiestra.

Słychać, iż kazano już naprawiać drogę do *Rheims*, gdzie, jak wiadomo, odbywa się koronacja Królów francuskich.

W czasie pogrzebu zmarłego Króla, zaraz za karawanem szedł włosianin, w białym płóciennym kitlu, z krepką na rękę i na kapeluszu, otoczony kilku urzędnikami Królewskimi. Stało się to w skutku dawnego prawa, jakie służy temu człowiekowi, potomkowi znanego młynarza z *Lieur-saint*, nazwiskiem *Michaud*, który niegdyś *Henryka IV*, gościnnie przyjął, gdy Monarcha ten zbłądził w lesie *Sénars*.

Mówią, iż *Xiążę Polignac*, terazniejszy poseł nasz w Londynie, zostanie ministrem spraw wewnętrznych, a Pan *Corbiere* ministrem sprawiedliwości, Pan *Peyronnet* zaś otrzyma nowy urząd jeneralnego Prokuratora Izby Parów.

Pan *Lafitte*, który bawi w *Bajounie*, miejscu swojego urodzenia, kupił tam dawniej klasztor Bernardynów, i myśli go przerobić na dom roboczy. Ztamtańd uda się z chorą córką swoją do wód w *Bareges*.

W całej Francji jest tylko 3 fabryk, gdzie robią maszyny parowe; największa znajduje się w *Paryżu*, i należy do Pana *Perier*, oraz kilku innych kapitalistów. Dla tego maszyny te są tak drogie we Francji, i blisko dwa razy tyle koszt-

ują co w Anglii. Machina taka w dobrach Pana *Lafitte* nie daleko *Paryża*, kosztuje 300,000 fr.

Pomiędzy obrazami, które Król Jmć kupił tu na wystawie płodów przemysłu krajowego, znajduje się robiony przez Pana *de la Croix*, wystawujący rzeź Greków na wyspie *Scio*.

(z *Kor. War.*) Młody *Xiążę Bordeaux* miał wczora mundur jeneralski dowódcy półku szwajcarów.

Sąd wojenny w *Lille*, skazał na dwóletnie więzienie i zapłacenie 16 franków kary pieniężnej, kanoniera, który wołał publicznie: *Niech żyje Cesarz!*

W kościele katolickim londyńskim odprawiono się żałobne nabożeństwo za *Ludwika XVIII*; znajdował się na niem poseł francuski, i bawiący w Londynie poddani zmarłego Monarchy.

Hrabia *de la Feronnaye*, poseł nasz w *St. Petersburgu*, przybył tu z *Karlsbadu*.

Uchwałą z dnia 22 b. m. mianował Król jeneralmi inspektorami nauk, radę stanu *Dela-malle*; radę stanu kassacyjnego *Hua*; Papów *de Lens* i *Esquiral*, doktorów medycyny; *P. Noel* i *Letronne* członkami akademii francuskiej; *Xięży Duburon* i *Fayet*; *P. Laurentin*, *Budan de Boislaurant*; Barona *des Choffier*, *Rauselle*, *Mazure*, *de Lagnes*; *P. Fradchand*, inspektora akademii paryżskiej; *P. Dinet* profesora w *Paryżu*; *P. Blaquet de Chaylot*, rektora akademii w *Aix*.

P. Chateaubriand otrzymał 25,000 fr. rocznej pensji.

List z *Rheims* pod d. 27 z. m. zawiera co następuje: „Nasze miasto zajmuje się już koronacją królewską; szperają tu w starych kronikach, w których podobne ceremonie są opisane; przepisują zawczasu porządek orszaku; przeznaczają mieszkania dla Króla i Dworu całego. Wielu spodziewa się znacznego zysku przy znacznym napływie cudzoziemców, stanowią nawet cenę od okna i dymnika dla przypatrujących się obrzędowi koronacyjnemu. Słowem wszystko w *Rheims* jest w poruszeniu.“

Gazeta „Echo du Midi“ umieściła następujący artykuł względem podniesienia blokady Algieru. „Mamy powody do wierzenia, że Algiercykowie po podpisaniu traktatu z Anglią, dopuszczają się nowych bezprawów przeciw handlowi nieszczęśliwej Hiszpanii. Kontr-admirał floty hiszpańskiej, był dosyć wspaniałym i zawiadomił władze hiszpańskie, że instrukcyje jego polecają mu wyłącznie tylko zastanę handlu poddanych Króla niderlandzkiego. Tak tedy Hiszpania zajęta wewnątrz uspokojeniem rewolucyi, a zewnątrz niepokoju algierczyków, nie będzie mogła pomyśleć nawet o podbiciu osad swoich w Ameryce.“

Xiążę Polignac nie jest mianowany pierwszym ministrem stanu, jak było doniesieniem, ale pierwszym koniuszym dworu.

Dnia 30. — Król Jmć przewodniczył wczora na radzie ministrów, która trwała od godziny 12stej do 3ciej *Delfin* był także obecny.

— Dnia 1 października —

Monarcha wydał d. 29 z. m. następujące postanowienie, uchylające cenzurę gazet: „Gdy nie widzimy już potrzeby środków, użytych w innych okolicznościach, przeciwko nadużyciom i wolności gazet; przeto po wysłuchaniu naszej rady, rozkazaliśmy i rozkazujemy: 1) postanowienie z dnia 15 zeszłego miesiąca sierpnia, którym prawa z d. 31 marca 1820 i 26 lipca 1821 do swojej mocy przywrócone zostały, nie mają mieć dalej skutku. 2) Nasz Wielki Kanclerz, Minister sekretarza stanu sprawiedliwości i nasz Minister sekretarza stanu spraw wewnętrznych, każdy w czem do niego należy, mają sobie polecone uskutecznienie niniejszego postanowienia.“

Król Jmć polecił pólkownikowi *Marion de Beaudieu* ostateczne oznaczenie granic, między Francją i krajami sardyńskimi, co ma być ukończonem w tym roku.

— Dnia 2. —

Prezes rady ministrów i Kanclerz minister

sprawiedliwości, pracowali wczora z Monarchą.

Onegdaj odbył się wielki przegląd wojska na polu marsowém. Trwał od południa do w pół do 5ciey. Król Jmé z orszakami swoimi stanął przed szkołą wojskową, a wojsko przed nim przebiegało, w następującym porządku: gwardya boka piesza, 12 legionów gwardyi narodowej, 8 półków piechoty gwardyi królewskiej, żandarmerya paryzka piesza, sapersy, polki 8 i 58 piechoty liniowej, 6 półk lekkiy piechoty, artyllerya piesza i lekka gwardya bokowa konna, gwardya narodowa konna, żandarmerya konna paryzka, 2 półki grenadyerów konnych gwardyi, 2 półki kirysierów, dragoni, strzelcy i ulani.

(z *Gazety le Conservateur Impartial*.)

Dokończenie pisma *Wice-Hrabiego Chateaubriand* pod tytułem: *Umarł Król, Niech żyje Król!*

W historii Królów Francyi, ich koron, i ich domu, uroczystości reimskie umieszczone są obok okazałości *Saint-Denis*. A tak na obchodzie pogrzebowym *Karola Zwycięzcy*, gdy dwaj wierni słudzy nagle umarli z żałości, w czasie, kiedy wielki marszałek pałacowy kruszył swą buławę, inni słudzy, nie mniej przywiązani do Monarchii, przygotowywali już, w tymże skarbcu *Saint-Denis*, ostrogi złote, rękawice, płaszcz, szyszak, przyłbicę, suknię liliami sadzoną, które miały służyć do koronacyi *Ludwika*, oycą ludu: wielka nauka dla naszych Monarchów, którzy na trunie przyymują znamiona władzy.

Błagamy *Karola X*, ażeby naśladował swych naddziadów; trzydziestu dwóch Monarchów trzeciego domu przyjęło namaszczenie królewskie, to jest wszyscy Monarchowie tego domu, oprócz *Jana I*, który umarł we cztery dni po swém urodzeniu. *Ludwik XVII*, i *Ludwik XVIII*, którzy nawiedzeni byli przez Królestwo jeden w więzieniu *Temple*, a drugi na obcej ziemi. Wszyscy ci byli namaszczani w *Reims*; tylko *Henryk IV*, przyjął namaszczenie w *Chartres*, gdzie dzisiaj jeszcze znajdują w regestrach tego miasta, wydatki franków, wyłożony na kaflan dla Króla: podobno na tém miejscu, gdzie *Béardais* dostał bliźnię od pałacza w dniu *Aumale*.

Zwyczajem było, iż Królowie jechali konno do *Reims*, na czele swojego dworu i straży. Arcybiskup reimski, pierwszy par duchowny Królestwa, podeymował koszta namaszczenia. On przedstawiał, jak niesie podanie, jednego ze czterech świadków ze strony macierzyńskiej, do 12tu świadków, których tytuł 58 prawa salickiego wymagał u franków, we wszystkich działaniach cywilnych i kryminalnych.

Słowa *Aldaberona*, Arcybiskupa reimskiego, z okoliczności namaszczenia *Hugona Kapeta*, są nawet dzisiaj prawdziwe: „Koronacya Króla francuzów, (mówi on), jest sprawą publiczną nie zaś prywatną: *publica sunt haec negotia, non privata*. Niech *Karol X*, raczy rozważyć te wyrazy, które się stosowały do sprawy jego domu; niechay brat, lzy wylewając, przypomni, że jest Królem. Izby lub Deputowani Izb, których może za sobą do *Reims* wzwąć; urzędnicy, którzy mogą powiększyć orszak jego; żołnierze, którzy będą otaczać jego osobę; uczują w sobie przez tą okazałą uroczystość wzmocnioną wiarę religijną i monarchiczną. *Karol VII* podczas swego namaszczenia passował na rycerzy; pierwszy Król chrześcijański, podczas swojego namaszczenia przyjął chrzest ze 4,000 towarzyszyów broni. *Karol X*, na swej koronacyi będzie passował rycerzy obrońców prawości, a Francuzi przyymą nowy chrzest wierności.

W *Reims*, ten Monarcha, przedmiot tak wielkiej miłości, spełni życzenia swych ludów. Arcykapłan wkładając nań koronę *Karola Wielkiego*, dając szablę, stann, herło, pierścien i rękę sprawiedliwości, zaniesie do Niebios przedziwną modlitwę, na ten obrząd przeznaczoną: „*Boże, który z swej wszechmocności dajesz rady narodom, dajże i temu, oto słudze swojemu, ducha mą-*

drości! Niech jego panowanie rodzi dla wszystkich sprawiedliwość, pomoc przyjacielom, odpor dla nieprzyjaciół, pociechę strapionym poprawę przyszłym, naukę bogatym, miłość dla ubogich, gościnność dla pielgrzymów, dla biednych poddanych pokoy i bezpieczeństwo w tej oyczyźnie! Niech się nauczy (Król) rozkazywać samemu sobie, a godnie obchodzić się z każdym podług jego stanu: nakoniec, o Panie! spraw ażeby on mógł dać całemu narodowi przykład życia, tobie miły.

Po tej modlitwie nastąpi przysięga Królewska, wykonywana na *Xiędze Ewangelii*: w początkowych czasach nasi Królowie wykonywali przysięgę w języku francuzkim: w późniejszych zaś w łacińskim. Przez tę przysięgę zobowiązywali się do 5ch rzeczy: utrzymywać pokoy kościoła: bronić wszelkiego zdzierstwa, nakazywać wszystkim sądom sprawiedliwość i miłosierdzie. W trzecim wieku wprowadzono warunek, wyjęty z postanowień Soboru *Laterańskiego*, który nie zgadza się, ani z naszymi obyczajami, ani z prawami, podług których rządzeni jesteśmy. Ostatni nasi Królowie wykonywali takoy przysięgi; odnosząc się do orderów *ś. Duchy* i *ś. Ludwika*, a od panowania *Ludwika XIV*, obowiązywali się powściągać pojedynki, nie przebacząc nigdy pojedynkującym.

Jako pamiątka, pierwszych zgromadzeń narodu wymagałaby od panów i ludu, świadków koronacyi Monarchy: *azali nie znajduje się kto, coby chciał temu zaprzeczyć?* Puszczano potem ptaki w kościele, kiedy były wszystkie drzwi zamknięte: szczery obraz wolności Francuzów. Nasza terażniejsza konstytucya, niezem więcęcy nie jest, jak *textem* odnowionym *xięgi* starodawnych naszych przywilejów.

Tę właśnie konstytucyą powinni odtąd następcy *Ludwika XVIII* zaprzysięgać utrzymywać, w czasie uroczystości namaszczenia, przydając tę przysięgę monarchii nowey do przysięgi monarchii dawney. A tak *Karol X*, odebrawszy zupełność władzy z rąk *Relgii*, okaże się dostojniejszym jeszcze, wychodząc poświęcony, namaszczeniem świętym, od źródeł, w których odrodził się *Kładoweusz*.

Jest to rzecz wielkich następstw dzisiaj dla naszey oyczyzny i w okolicznościach obcych: iż Monarcha umiera wśród swoich poddanych, i przekazuje dziedzictwo swojemu następcy. Ostatni wypadek tego rodzaju sięga lat pięćdziesięciu, gdy nie można liczyć zabójstwa *Ludwika XVI*. Całopalna ofiara Króla, męczennika, nie miała, ani okazałości pogrzebowey, ani obrzędów namaszczenia; nowe panowanie nie rozpoczęło się u podnóżka *Ottarza*; i we Francyi było coś z tych ciemności, które pokrywały *Jeruzalem*, ze śmiercią *Sprawiedliwego*.

Niech Bóg obdarzy *Ludwika XVIII*, koroną nieśmiertelną *Ludwika*! Niech Bóg pobłogosławi na głowie *Karola X*, koronę śmiertelną *ś. Ludwika*.

Król umarł: Niech żyje Król!

HISZPANJA.

Od granic hiszpańskich dnia 17 września

(z *Korrespondenta Warszawskiego*.)

Król potwierdził urządzenie względem pism buntowniczych, i na alkađów włożona jest najsurowsza w tej mierze odpowiedzialność. Piąty artykuł tego urządzenia, jest następujący: „Ogłaszam za winnych wszystkich, którzy te rewolucyjne pisma przepisują, czytają lub czytających słuchają, bez uwiadomienia o tém władz wyższych. Niewolno więc jest puszczać w obieg po kraju żadnego tej natury papieru drukowanego lub pisanego, niewolno go nawet użyć do obwijania towarów lub innych rzeczy, które stają się własnością donosiciela.

Protokoly posiedzeń kortezów są podciągnięte pod rodzaj pism buntowniczych.

W *Kartagenie*, odkryto spisek, zmierzający do obalenia porządku istniejącego i w samym jego zarodzie zniszczono złe, jakie mógł zrządzić.

Przedsiębrane wylądowania powstańców na

brzegach Andaluzji dały powód w różnych miejscach do kłótni i zatargów między liberalistami a rojalistami. W Pampelunie załoga francuzka, musiała przez dni kilka stać pod bronią.

— Dnia 17 —

(z *Gazety Warszawskiej*.)

Przybyły tu niedawno minister *Zea Bermudez*, często się naradza z Panem *Ugarte*.

Posłowie zagraniczni na ostatniem wysłuchaniu u Króla Jmci w *St. Ildefonso*, wstawili się za przywróceniem do pensyi i urzędów tych hiszpanów ze stronnictwa zwanego *Józefinos*, którzy wprzód byli w służbie prawey dynastyi.

Wielu oficerów artylleryi dawnego woyska ma bydz znowu umieszczonych w terażniejszym woysku, i zapewne uwolnieni zostaną od obowiązku złożenia władzom dowodu względem politycznego postępowania.

W *Wittoryi* uwięziono krawca, który korespondował z półkownikiem *Alexandrem O'Donnel*. Na dolinie *Bastan* schwytano 30 gierylasów. W *Borainau* uwięziono i pod sąd oddano 7 ludzi, u których znaleziono broń i listy.

— Dnia 22 —

Dnia 12 i 14 b. m. Królestwo Jchmość zaszczytliło miasto *Segowią* odwiedzeniem swoim.

Gazeta tuteysza umieściła rozkaz jeneralnego Intendenta policyi krajowej, aby dla przeszkodzenia zbrodniarzom uskutecznienia śmiałych ich zamysłów, każdy (wyjąwszy tylko ochotników królewskich) oddał w przeciągu 3 dni wszelką broń, jaką posiada, oraz sztylety i kordelasy, tudzież kule i proch, zostawując sobie tylko pół funta; w przeciwnym razie będzie uznany za winnego i surowo ukarany.

Od granic hiszpańskich dnia 21 września.

(z *teyże gazety*.)

List z *Barcellony* pod d. 18 b. m. wyraża: „Całe woysko, które stało pod *Tortozą*, udało się do *Alfagues*, gdzie (jak jenerał *Bassecourt* donosił jeneralnemu kapitanowi prowincyi), buntownicy ochcieli wylądować.“

Dziennik barceloński z dnia 15 b. m. zawiera następującą odezwę jenerała *Bassecourt* do mieszkańców *Walencyi*: „Obywatele *Walencyi*! Jenerał wasz przemawia do was po raz drugi i jakkolwiek oddaje sprawiedliwość waszemu sposobowi myślenia, objawionemu tylekroć, gdy szło o zachowanie praw Króla, Pana naszego, wszelako z żalem widzi się przymuszonym, oświadczyć wam, iż wiarołomni ludzie krążą bezustannie, aby obaliwszy porządek, mogli łupić i wywierać zemstę. Jakikolwiek bądź mają pozór, aby zbrodniczym swym zamiarom rozumną nadać cechę i odurzyć ludzi nieświadomych rzeczy, to przecież długie i smutne doświadczenie dało nam poznać tych ludzi, którzy ze szczęśliwością i spokojnością ludów nigdy stałego zawrzeć nie mogą traktatu. Gdyby ci buntownicy, po zniweczeniu dziecinnego ich na *Taryfę* i *Almeryą* napadu, poważyli się lądować na tym brzegu, wnetby zostali poskromieni. Mam tysiączne sposoby na zawołaniu, a nadewszystko prawy sposób myślenia obywateli tej stolicy i całej prowincyi, którzy tak często dawali mi tego dowody.“

W *Barcelonie* wyszło dnia 13 b. m. następujące obwieszczenie: „Z żalem dostrzegliśmy, iż pomimo nasze wezwania liczba dostawionej broni daleko jest mniejszą, aniżeli liczba broni, którą rząd rewolucyjny rozdał między bataliony milicyi. Mamy pod ręką spis imienny wszystkich osób tego miasta, które służyły w owych batalionach i kto w przeciągu dni 8 niezłoży broni, będzie ją musiał opłacić, i zostanie ukaranym jako podeyrzany o znowę przeciw bezpieczeństwu państwa.“

(podpisano) *Villemour*.

W *Barcelonie* rozchodzi się kilka odezwo liberalnych, które wszystkie są w *Gibraltarze* drukowane.

PORTUGALIA.

Lisbona dnia 11 września:

(z *Korrespondenta Warszawskiego*.)

Gazeta nadworna z d. 6 umieściła co następuje: „Między rozmaitemi pogłoskami rozniosła się i taka, że Król Jmć wezwał Mocarstwa lądowe do utworzenia koalicyi, w celu wytepienia ducha rewolucyjnego, jaki się w osadach amerykańskich okazuje, oraz przywrócenia tamże porządku i spokojności; mówiono także, iż rada stanu miała sobie ten interes przedstawiony, i że przyjęła kilka wniosków; ale tym sprzeciwiło się mocne stronnictwo, które ze względu na korzyści handlowe, życzy sobie, aby osady amerykańskie do dawney polityki i dawnych stosunków familiynych niepowracały. Wiadomość taka jest bajeczna: nigdy o niczem niebyło mowy, co by dobre porozumienie nasze z innemi mocarstwami, a szczególniej z Anglią zachwiać mogło.“

ANGLIA.

Londyn dnia 29 września.

(z *Korrespondenta Warszawskiego*.)

Doniesiona poprzednio wiadomość o przeysciu *Olaneta*, wice-Króla peruwijańskiego, na stronę niepodległych, potwierdza się przez następujące uwiadomienie gazety rządowej w *Bagota* pod d. 20 lipca: „Oswobodziciel (*Boliwar*) pisze z *Hanchas* (40 mil od *Lima*) w połowie maja, iż woysko wice-Króla *Olaneta* przeszło do niego i połączyło się z woyskiem rzeczypospolitey. *Boliwar* zamyśla użyć skutecznych środków, aby resztę potęgi rojalistowskiej na swoją przeciągnąć stronę; wice-Król *Olaneta* po oświadczeniu się za sprawą niepodległych, stoczył bitwę z hiszpańskim jenerałem *Carratala* i zabrał go w niewolę. Sam *Boliwar* napisał o tém do wice-prezydenta.“

Rząd nasz potwierdził d. 30 z. m. dawno już z *Mexykem* zawarty traktat, wyłączając 10 i 11, oraz część 4go artykułu. Artykuł 10 opiewał; iż w razie zaburzenia w jednym z krajow traktujących, powściągnięcie burzycieli będzie wspólnym interesem, a zaś artykuł 2, iż oba państwa powinny wydawać nawzajem sobie zbiegłych burzycieli. Nareszcie artykułem 14tym zastrzeżone było na przypadek połączenie się z innemi krajami Ameryki południowej. Oczewiście, iż rząd nasz nie mógł przystać na to.

The Courier donosi z *Bagota*, że półkownik *Campbell*, jeden z kommissarzy angielskich powrócił do Anglii i przywiozł ważną wiadomość, którą za urzędową uważać można, iż jenerał *Olaneta*, przeszedł istotnie na stronę niepodległych, oraz że pobił i zabrał w niewolę, rojalistowskiego jenerała *Caratala*. Dowiedziawszy się o tém wice-Król *Laserna* ściągnął do siebie jenerała *Valdez* i opuścił *Lima*. *Boliwar*, który w 16,000 zaszedł tył nieprzyjacielowi, już dawniej oświadczył, że woyna w *Peru*, zupełnie ukonczoną będzie, byle tylko 4000 ludzi dostał pod swe dowództwo. W *Kolumbii* spodziewano się, że rząd angielski, po odebraniu raportu od swych kommissarzy o stanie *Kolumbii* uzna niepodległość kraju tego.

WYSPY JONSKIE.

Korfu 9 września.

(z *Gazety Warszawskiej*.)

Lord kommissarz wysp jonskich wydał ważną odezwę, w której zaleca chwytac zbrojne statki greckie, dopóki tymczasowy rząd grecki nie odwoła odezwy swojej, w której tenże rząd oświadczył, iż za dobrą zdobycz uważać będzie wszystkie okręty mocarstw europejskich, dostarczające Turkom żywności lub potrzeb wojennych.

Kurs wileński na assygnaty od dnia 7 października: rubel srebrny 3 rub. 82 kop. dukat nowy 11 rubli 95 $\frac{1}{2}$ k. stary 11 rub. 83 kop. imperyal 37 r. 10 k.

Pozwolono drukować, Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora
Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakeyi.

Wilno dnia 10 Października o. s. 1824 Roku.

1. Sąd Podkomorski za remissą Ziemstwa Wileńskiego w dacie 1824 roku miesiąca apryla 17 dnia między JWW. Antoniną z Jeleńskich Pruszanowską Prezydentową Graniczną powiatu Bobruyskiego w asystencji męża, Anną z Jeleńskich Komarową Marszałkową trybunału Wielkiego X. Litewskiego w asystencji opiekunów, Anną z Chytrowych Boczarową Porucznikową woysk Rosyjskich w asystencji męża, Alexandrem i Maryą Chytrowemi w asystencji opiekunów, z jednej, a JWW. Rafałem Porucznikiem woysk pruskich i Kawalerem, Michałem, Kazimierzem b. Marszałkiem Mozyrskim, Giedeonem Sędzią Granicznym Wileńskim, bracią Jeleńskimi z drugiej strony, zapadła dla oddzielenia czwartej części dóbr po zesłym Jenerale woysk polskich, Józzie Jeleńskim pozostałych, mianowicie Ambrozyszek i Kierszoniszek w powiecie Wileńskim, Skorbucian i Bitowtan w powiecie Trockim, kamienicy i dworku w mieście Wilnie, Komarowicz i Bobryka, w powiecie Mozyrskim, Kozłowicz w powiecie Reczyckim. Schedy z exdywizyi Tryskiej zesłego Wojewody Chomńskiego w powiecie Szawelskim położenie swoje mających, przeznaczony, gdy stosownie do czytelności pomienionej remissy w powyżey wyrażonych majątkach pierwiastkową uzupełnił czynność i dla przyniesienia należney w postępie dalszym gotowości, odkładu do dnia 3 januaryi przyszłego 1825 roku, dozwolił, oraz jurydykcyą swoją nadal do majątności Ambrozyszek przeniósł, aby zatem strony w niniejszą sprawę wchodzące, w porze rzeczony do dalszego kontynuowania rozpoczętego procederu, bez żadnych stawały wymówek, o terminie z odkładu wypadającym, stosownie do zapisaney w roku tym 1824 octobra 6 dnia rezolucyi przez trzykrotną awizacyą w Gazecie Kuryera Litewskiego daje wiedzieć.

Tadusz Bystram Podkomorzy ptu Upit.
Julian Mickiewicz Rejent Graniczny i Podkomorski ptu Upitskiego.

E x d y w i z y a.

1. Sąd Taxatorsko-Exdywizorski dekretem Remissyynym Sądu Głównego Mińskiego 2go Departamentu w d. 25 februarii terażniejszego 1824 roku nastalym, na rozbiór sprawy konkursowey między W. Andrzejem Lenkiewiczem Sędzią granicznym ptu Mozyrskiego i jego wierzycielami przeznaczony, zebrawszy się w komplecie do majątku Saniuk w Mozyrskim powiecie położonego, po uprzątnieniu wniesień akcessoryynych, i załatwieniu pierwszych z porządku przepisu remissy wypadłych działań, wyrokiem swoim dnia dzisiejszego ferowanym, dzień 16 augusta płynącego roku na złożenie wzajemney między stronami komportacyi z czteroniedzielną jey persystencyą przeznaczywszy; zjazd powtórny do dnia i miesiąca grudnia tegoż roku odroczył: w jakowym terminie aby wszyscy kredytorowie i pretensorowie do ogólney masy funduszow W. Sędziego Lenkiewicza z dowodami dla oczewistej rozprawy stawali się i nieskładali się niewiadomością, Sąd ex-

dywizorski przez Gazetę Kuryera Litewskiego trzykrotnie ogłasza, i że na nieprzybyłych z dopominkami wieczną amissyą zakreśli, ostrzeżga. 1824 roku maja 19 dnia.

Michał Niepokoyczycki Podsedek powiatu Słuckiego i Exdywizor.

Ignacy Sołtan Podsedek powiatu Reczyckiego Exdywizor.

Jan Przybora Podsedek Z. P. Rzec. i Exdy.

1. Sąd Ziemski powiatu Upitskiego podaje do powszechney wiadomości, iż w skutek jęgo remissyynego dekretu, odbywać się będzie exdywizya wszelkiego funduszu zesłego Józefa Tracewskiego b. Sędziego Gran. Upit. z ruchomości oraz summ na obligach i dekretach spartych składającego się, i że takowa rozpocznie się w dniu 24 nowembra tego roku w mieście Sądowym Poniewieżu, Dekretem remissyynym, naznaczona jest komportacya przez wszystkie strony do tego konkursu wpływające w kancelaryi aktowey Ziemskiej Upit. Sądu, w dniu 20 8bra tego roku dopełnić się powinna: aże Sąd Exdywizorski, w stosunku do prawa, obowiązany będzie zapisać wieczną amissyą nieobjawionych pretensyow, przeto wszyscy kredytorowie i pretensorowie zesłego Józefa Tracewskiego, przez niniejszą awizacyą do stannosci w Sądzie Exdywizorskim pod utratą rzeczy wzywają się. Dat 1824 8bra 3 dnia w Poniewieżu.

Rejent Ziem. Sądu Jan Jasiński.

1. Sąd Ziemski Powiatu Wileńskiego na skutek zaszłego w Sądzie Głównym Wileńskim 2go Departamentu 1822 nowembra 13 wyroku, przez takowy poruczoną do rozbioru swego kredytorów i pretensorów zmarłego Józefa Szadurskiego z funduszow na jego po oycu Władysławie Szadurskim b. Sędziu Ziemskim Wileńskim spadłych, satysfakcyi poszukujących, sprawę po wyściu zaeterminowanych przez Sąd Główny dyllacyi przywoławszy; o terażniejszym teyże sprawy ustaleniu i powinności stron przez namieniony Sąd Głównego wyrok odesłanych stawania, na żądanie od przychodzących w tytule Józefa Szadurskiego kredytorów wniesione, dalsze interessowane osoby przez niniejszą trzykrotnie w Gazecie Kuryera Litewskiego umieścić się pozwalającą awizacyą zawiadamia.

Michał Sawicki Prezydent Ziemski Ptu Wileń. i Kawaler.

Joachim Czyż Sędzia Ziem. Ptu. Wileń.
Mateusz Seybutt Romanowicz Sędzia Ziem. Ptu Wileńskiego.

Wezwanie Sukcessow.

5. Od Litewsko-Wileńskiego Gubernialnego Rządu, Starostwo Skiretimonskie, w rosieńskim powiecie położone, zostawało w 12letnem dzierżeniu Nadworney Sowiernikowey Ungnade, na mocy Naywyższego Ukazu pod dniem 11 januaryi 1816 roku wydanego; z przyczyny śmierci pomienionej Ungnade w

miesiącu aprylu 1825 roku, zgodnie z żądaniem Izby Skarbowej Wileńskiej, wzywają się sukcesorowie pomienionej Ungnade, dla wzięcia onego starostwa wdzierżawę, do wyścia terminu 120-letniego, i jeśli się takowi okażą, zechcą się jawić w Izbie Skarbowej Wileńskiej, sami, lub przysłać pełnomocników z prawem i nie do zarzucenia niemającymi, na prawo bliższości rodzeństwa dowodami. Dnia 2 8bra 1824 roku.

Sowietnik i Kawaler Iskrzycki.
Sekretarz Piotr Kleyst.

3. Od Litewsko - Wileńskiego Gubernialnego Rządu. Dla uzyskania należnych pożyczkowemu Bankowi Państwa od sukcesorów zeszłego s. p. Kamer Calmeistera 6tej klasy Bazylego Kutuzowa, 2000 rub. assygn. z naroztami procentami, oddana na sprzedaż część wsi Wenciuń z 6ciu włościańskimi domami, w nich 12 dusz płci męskiej a 20 żeńskiej, w tutejszej gubernii w Trockim powiecie położenie mającej; a zatem życzący kupić część pomienioną, zechcą przybyć do tego Rządu na oznaczone do targow terminy: 1szy dnia 22, 2gi 25 następnego 9bra a 3ci i ostateczny we 3 miesiące od dnia wydrukowania, które później nastąpi w Sant - Petersburskich albo Moskiewskich gazetach. Dnia 27 7bra 1824 r.

Sowietnik Iskrzycki.
Sekretarz Kleyst.

Przeład konfiskaty.

3. Tamożnia Wileńska w dniach 6, 7 i 10 terażniejszego 8bra będzie przedawac z publicznych targow jedną skonfiskowaną becznikę romu, miary $\frac{1}{2}$ aukara, mocy 12 $\frac{1}{2}$ gradusow.

3 Sąd Exdywiz. na sprawę konkursową między JP. Antonim Zacharzewskim a jego kredytorami i pretensorami w folwar. Hanczicach w Pcie Oszmian. sytuowanym ustanowiony, zawołuje wszystkich interessowanych aby na dzień 15 idącego mca 8bra jako na ostateczny z odroczenia sądowego termin do tegoż miejsca na rozprawę przybywali i ostrzega, że od tegoż terminu naydaley za tydzień całą sprawę w pryncypalną wezmie namowę; a zatem, że na niestawających ammissyą i upad w rzeczy zapisany będzie.

Franciszek Paszkiewicz były Sędzia Ziem. Ptu Oszmania. Prezydujący.

3 Dzieło wychodzące w Warszawie pod tytułem Pomnozenie Dykcyonarza Roślinnego X. Krzyszta Kluka wydane w czterech tomach przez J. Dzierkowskiego i K. Sienickiego można prenumerować w Wilnie u K. Szulca w domu Krzyżanowskiego na Inbarach pod N. 41, prenumerata na całe dzieło kosztuje zł. pol. 44. Prenumerujący otrzyma rewers a wkrótce i tom 1szy, który już wyszedł z druku od A—C, dalsze tomy w temże miejscu odbierze gdzie prenumerował, które jak wyidą ogłoszono będzie w Kuryerze.

3. Litewskiego Głównego Pocztamt Gazetna Expedycja uwiadamia, iż ci Panowie Abonenci którzy mają za niewydawane w roku b. pi-

ma peryodyczne, jako to: Izys Polską, Wandę, Muzę Nadwiślańską, Astree, Pamiętnika Warszawskiego i Lecha zaległość w Expedycyi Gazetney Pocztamtu Litewskiego, niech się zgłoszą albo o zamianę na Gazetę Kur. Lit., lub o zwrot wypadających pieniędzy.

3. Jan Olechnowicz Prezydent, Augustyn Kordzickowski, Józef Wołk, Franciszek Łopaciński Sędziowie, Maciej Paszkiewicz Pisarz Ziemski, Jozefat Erdman Prezydent i Antoni Olechnowicz Pisarz Grodzki Urzędnicy powiatu Upitskiego.

Zawiadamiamy iż na skutek dekretu Remissyynego Ziemskiego Upitskiego w roku przeszłym zapadłego, uznającego taxę i exdywizyą majątkow Sałat Ryndowgiow i dalszego funduszu W. Wilhelma Medema kapitana woysk Rossyyskich, i stosownie do rezolucyow Sądu Exdywizorskiego na pierwszych zjazdach nastających, trzech z nas urzędników, dla kontynuacyi Sądu Exdywizorskiego, i dla ostatecznego rozszadzenia za niedziel cztery od daty podania tego obwieszczenia, do majątku Sałat zjedziemy.

Roku 1824 7bra 20. Woźny świadcze iż kopie tego obwieszczenia zgodne z autentykiem od WW. Jana Olechnowicza Prezydenta, Augustyna Kordzickowskiego, Jozefa Wołka, Franciszka Łopacinskiego Sędziow, Macieja Paszkiewiczza Pisarza, Jozefata Erdmana Prezydenta, Antoniego Olechnowicza Pisarza Urzędnikow ptu Upitskiego, WW. Wilhelmowi Medemowi Kapitanowi w Sałatach, Krzysztofowi Haurenowi Porucznikowi i Gotowi Zegbuszowi w Rynczugiach, na instancyą kredytorow podawszy, o zjeździe trzech Urzędnikow za niedziel cztery na Sąd Exdywizorski do Sałat, zawiadomilem.

Kazimierz Czwartkowski Woźny ptu Upit. Roku 1824 7bra 22 dnia przed aktami Grodzkimi powiatu Upitskiego znajdując się Woźny relacyą tego obwieszczenia Urzędowie zeznał, świadcze Piotr Mrekcewicz Grodzki ptu Upit. Rejent.

Dla doyscia wiadomości wszystkim wierzycielom i dalszym stronom, do których może bydz stosunek, o terminie zjazdu Sądu Exdywizorskiego do majątku W. Wilhelma Medema Kapitana Sałat, w powiecie Upitskim położonego, te obwieszczenie wolno drukować, i przez Gazetę Kurjera Litewskiego ogłosic.

Sędzia Ziemski Upit. Franciszek Łopaciński Exdywizor.

W Redakcyi Kurjera Litewskiego dostać można:

Traktat początkowy rachunku różniczkowego i całkowego, przez S. F. Lacroix, przełożony na język polski z drugiego wydania r. 1806, przez s. p. Zacharyasza Niemczewskiego, Radcę kolegialnego, Professora Matematyki wyższej stosowanej w CESARSKIM Uniwersytecie wileńskim, a podług trzeciego wydania, w 1820 powiększonego przez samego autora, poprawiony i wydany przez Michała Pełkę Polińskiego, Doktora Filozofii, Professora Matematyki wyższej stosowanej, Dziekana Oddziału nauk fizycznych i matematycznych w CESARSKIM Uniwers. wileń i wielu towarzystw uczonych Członka. Wilno, nakładem i drukiem A. Marcowskiego 1824. Cena rub. 2 kop. 50.

	Czas obserwacyi.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	Wiatry.	Odmiana w pozt.
Obserwacye meteorologiczne.	dnia 9 god. 2 wiecz.	27 cal. 5,7 lin.	+ 7 stopni.	Póln. Zach.	Deszcz.
	dnia 10 god. 6 $\frac{1}{2}$ z rana	27 — 9,6 —	+ 1 — —	Póln. Zach.	Pogoda.